

Sygnatura akt I Ns 122/20

POSTANOWIENIE

Ostróda, dnia 26 listopada 2020 r.

Sąd Rejonowy w Ostródzie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Barbara Gobcewicz

Protokolant: sekr. sąd. Wioletta Haska

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2020 r. w Ostródzie

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G.

przy udziale B. W., M. W. (1)

o stwierdzenie zasiedzenia służebności

postanawia:

I. stwierdzić, że (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. nabyła przez zasiedzenie z dniem 06 grudnia 2010 roku służebność przesyłu, obciążającą nieruchomość położoną w miejscowości S., stanowiącą działkę nr (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Ostródzie urządzona jest księga wieczysta nr (...) polegającą na

zapewnieniu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w G. oraz każdorazowemu przedsiębiorcy, będącemu właścicielem urządzeń linii elektroenergetycznej i urządzeń przesyłowych, prawa utrzymywania na opisaną nieruchomość napowietrznych linii elektroenergetycznych średniego napięcia SN 15kV relacji :

- O. – Zakłady (...) tor 1, z przyłączami napowietrznymi oraz z jednym słupem (nr 005)

- O. – Zakłady (...) tor 2, z przyłączami napowietrznymi oraz z jednym słupem (nr 006)

- O. – B.,

- wszystkie o szerokości pasa służebności 6,60 m na całej długości przebiegu tych linii SN 15 kV , zaznaczonym na mapie w skali 1:500, o przebiegu zaznaczonym w opinii biegłej J. S. kolorem czerwonym (opinia - k. 381 akt sprawy), stanowiącej integralną część niniejszego postanowienia

wraz z prawem wstępu na w/w nieruchomość wraz z koniecznym sprzętem pracownikom przedsiębiorcy będącego właścicielem urządzeń, a także wszystkim osobom, którymi ten przedsiębiorca się posługuje w związku z prowadzoną

działalnością w celu wykonywania czynności technicznych związanych z eksploatacją, konserwacją, naprawą, remontami i przebudową linii zgodnie z jej przeznaczeniem,

II. oddalić wnioszek wnioskodawcy o zasądzenie kosztów postępowania,

III. nakazać zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ostródzie na rzecz wnioskodawcy (...) S.A. w G. kwotę 1.125,28 zł (jeden tysiąc sto dwadzieścia pięć złotych dwadzieścia osiem groszy) tytułem różnicy pomiędzy kosztami wydatków pobranymi a należnymi.

Sygn. akt I Ns 122/20

UZASADNIENIE

Wnioskodawca (...) S.A. w G. wniósł o stwierdzenie, że jego poprzednik prawny (...) S.A. nabył przez zasiedzenie z dniem 31 grudnia 2005 roku służebność gruntową odpowiadającą służebności przesyłu polegającą m.in. na trwałym korzystaniu z urządzeń elektroenergetycznych (linii elektroenergetycznej napowietrznej średniego napięcia SN 15 kV O. – Zakłady (...), linii elektroenergetycznej napowietrznej średniego napięcia SN 15 kV O. – Zakłady (...) oraz linii elektroenergetycznej napowietrznej średniego napięcia SN 15 kV O. – B.) posadowionych na działce i przechodzących nad działką oznaczoną w ewidencji gruntów numerem (...), położonej w miejscowości S., dla której Sąd Rejonowy w Ostródzie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi KW nr (...) oraz wraz z prawem wstępu przez pracowników przedsiębiorstwa będącego właścicielem urządzeń, a także wszystkim osobom i podmiotom, którymi ten przedsiębiorca się posługuje w związku z prowadzoną działalnością wraz z koniecznym sprzętem w celu wykonania czynności technicznych związanych z eksploatacją, modernizacją, naprawą, konserwacją, remontami, przebudową linii energetycznej zgodnie z ich przeznaczeniem, zgodnie z mapą geodezyjną jaką sporządzi biegły sądowy z zakresu geodezji.

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, że jako poprzednik prawny Skarbu Państwa nabył przez zasiedzenie prawo do korzystania z nieruchomości M. i B. małżonków W. – służebność gruntową o treści służebności przesyłu. Wskazywał, iż linie SN 15 kV zostały wybudowane w 1972 roku oraz 1975 roku i od tego czasu pozostają w niezmiennym miejscu. Wskazał również, iż jego poprzednik prawny posiada w/w linię najpóźniej od dnia 1975 roku, to nabycie przez zasiedzenie nastąpiło nawet po upływie 30 lat, najpóźniej z dniem 31 grudnia 2005 roku na rzecz poprzednika prawnego wnioskodawcy – (...) S.A. w G. Oddział w O..

Wnioskodawca wniósł o zasądzenie od uczestników na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm prawem przepisanych.

Uczestnicy postępowania M. W. (1) i B. W. nie ustosunkowali się do wniosku. Dopiero na rozprawie w dniu 26 listopada 2020 roku wyrazili swoje stanowisko w sprawie, nie kwestionując zarówno wniosku (co do zasady), istnienia służebności w zakresie opisanym przez biegłych, jak i przekształceń podmiotowych po stronie przedsiębiorstwa przesyłowego. Wnieśli jedynie o nieobciążanie ich kosztami postępowania (k. 403 – 406).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. W. (1) i B. W. są właścicielami na zasadzie małżeńskiej wspólności ustawowej nieruchomości gruntowej, położonej w miejscowości S., oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr (...), o powierzchni 0,3819 ha, dla której Sąd Rejonowy w Ostródzie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi KW nr (...). Przedmiotową nieruchomość uczestnicy nabyli w dniu 08 maja 2019 roku. Poprzednimi właścicielami nieruchomości byli D. i K. małżonkowie K., którzy nabyli ją w drodze umowy sprzedaży od Skarbu Państwa - Agencji Nieruchomości Rolnych (uprzednio Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa) w dniu 05 marca 2010 roku. Nieruchomość powyższa powstała w wyniku podziału pierwotnie działki nr (...), a następnie (...) i (...). Od założenia w 1971 roku rejestru gruntów nieruchomość stanowiła własność Skarbu Państwa – (...) Przedsiębiorstwa (...), następnie Skarbu Państwa – (...) Przedsiębiorstwa (...) w O., a

ostatecznie - do dnia 05 marca 2010 roku - stanowiła własność Skarbu Państwa – Agencji Nieruchomości Rolnych. W 2000 roku dla przedmiotowej nieruchomości założono księgę wieczystą nr (...) w Sądzie Rejonowym w Ostródzie. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, działkę zakwalifikowano jako tereny 2MN, czyli przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną wolnostojącą.

(dowód: odpis księgi wieczystej nr (...) - k. 11 - 25, pismo Starosty (...) z dnia 05 marca 2020 r. - k. 293 - 334)

Na działce oznaczonej nr (...) położonej w miejscowości S. znajduje się należąca aktualnie do wnioskodawcy (...) S.A. z siedzibą w G. - 5 linii elektroenergetycznych przebiegających praktycznie równolegle do siebie, tj. trzy linie napowietrzne, przy czym z dwóch z nich zawarte są stanowiska słupowe oraz dwie linie podziemne kablowe, tj.:

- linia elektroenergetyczna SN 15 kV, relacji O. – Zakłady (...) 1, tor 1, wykonana przewodem typu AFL-6-120 mm⁽²⁾, wykonana w układzie płaskim z przewodami nieizolowanymi z wykorzystaniem stanowisk słupowych bramowych w oparciu o dwie, pionowe żerdzie betonowe typu BSW 14/350, linię oznaczono nr (...), linia ma szerokość 400 cm i długość ok. 42 m,

- linia elektroenergetyczna SN 15 kV, relacji O. – Zakłady (...) 1, tor 2, wykonana przewodem typu AFL-6-120 mm⁽²⁾, wykonana w układzie płaskim z przewodami nieizolowanymi z wykorzystaniem stanowisk słupowych bramowych w oparciu o dwie, pionowe żerdzie betonowe typu BSW 14/350, linię oznaczono nr (...), linia ma szerokość 400 cm i długość ok. 43 m,

- linia elektroenergetyczna SN 15 kV, relacji O. – B., wykonana przewodem typu AFL-6-50 mm², wykonana w układzie płaskim z przewodami nieizolowanymi, linię oznaczono nr (...), linia ma szerokość 400 cm,

- podziemna, kablowa linia elektroenergetyczna średniego napięcia SN nr 1, o długość ok. 44 m,

- podziemna, kablowa linia elektroenergetyczna średniego napięcia SN nr 2, o długość ok. 32 m.

Linie elektroenergetyczne O.- Zakładu (...) 1, tor 1 oraz O. – Zakłady (...), tor 2 posadowiono 30 sierpnia 1974 roku, a linię O.-B. posadowiono 24 maja 1973 roku. Brak jest jakichkolwiek dokumentów, które w sposób jednoznaczny wskazywałyby datę posadowienia dwóch podziemnych linii kablowych średniego napięcia SN (które nie były objęte żądaniem wniosku). Od chwili posadowienia w/w urządzeń nie doszło do przebudowy linii (w tym położenia urządzeń przesyłowych i zmiany parametrów) ani do zmiany trasy przebiegu linii należących do wnioskodawcy na tej działce urządzeń. Nie ustalono, czy doszło do przebudowy poszczególnych linii w zakresie linii podziemnych od chwili ich posadowienia.

Działka nr (...) została zakwalifikowana w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako tereny 2MN czyli przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną wolnostojącą. Przy takim przeznaczeniu działki gruntu obecność i usytuowanie urządzeń elektroenergetycznych w postaci napowietrznych i podziemnych linii elektroenergetycznych może stanowić poważne utrudnienie przy realizacji zamierzeń budowlanych na przedmiotowej działce.

Szerokość pasa eksploatacyjnego w zakresie linii napowietrznych SN należy ustalić na 6,60 m. Jest to szerokość wystarczająca dla prowadzenia na linii SN 15kV wszelkich prac naprawczych, czy konserwacyjnych. Nie ma potrzeby wyznaczania drogi dojazdowej do linii. Przybliżona powierzchnia pasa eksploatacyjnego (powierzchnia niezbędna, strefy o ograniczonym użytkowaniu) dla linii elektroenergetyczna SN 15 kV O.- Zakłady (...) 1, tor 1 wynosi 277,20 m², dla linii elektroenergetyczna SN 15 kV O.- Zakłady (...) 1, tor 2 wynosi 283,80 m², zaś dla linii O. – B. wynosi 290,40 m².

W zakresie linii podziemnych na odcinku 44 m, szerokość pasa służebności przesyłu wynosi 0,5 m. Przybliżona powierzchnia pasa eksploatacyjnego podziemnej, kablowej linii elektroenergetycznej średniego napięcia SN nr 1 wynosi ok. 22,00 m², zaś dla podziemnej, kablowej linii elektroenergetycznej średniego napięcia SN nr 2 wynosi

ok. 16,00 m². Z kolei za trwale wyłączony z użytkowania należy uznać grunt znajdujący się pod podstawą słupa bramkowego dwużerdiowego o żerdziach pionowych w linii napowietrznej średniego napięcia o łącznej powierzchni 1,36 m² (na działce znajdują się dwa słupy).

(dowody: mapka geodezyjna - k.10, dokumentacja techniczna budowy linii - k. 113 -263, opinia biegłego z zakresu elektroenergetyki P. K. – koperta - k. 355, zeznania świadka M. W. (2) – k. 405)

Powierzchnia ograniczonego użytkowania – pasy służebności pomniejszona o trwale wyłączone przez słupy wynosi:

- dla linii SN 15kV (SG 1) – 274,00 m²,

- dla linii SN 15kV (SG 2) – 282,00 m²,

- dla linii SN 15kV (SG 3) – 292,00 m²,

co daje łącznie powierzchnie 848,00 m².

(dowód: opinia biegłego z zakresu geodezji i wyceny nieruchomości inż. J. S. – koperta - k. 381)

Zarządzeniem Ministra Energetyki z dnia 31 grudnia 1952 roku o nr O/113, zmienionym zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 28 lutego 1958 roku nr 23 utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...). Następnie zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku nr 233 powyższe przedsiębiorstwo zostało połączone z Zakładami (...) w B., z którego zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989r. nr 48/ORG/89 zostało wyodrębnione przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w O.. Nowo powstałemu przedsiębiorstwu przydzielono składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstwa (...) w B., zgodnie z ustaleniami komisji powołanej w trybie określonym w § 3 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 1988 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o nadzwyczajnych uprawnieniach i upoważnieniach dla Rady Ministrów. Zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 09 lipca 1993 r. nr 203/Org/93 przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w O. zostało przekształcone w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa – Zakład (...) S.A. w O. z siedzibą w O.. Spółka wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki Zakładu (...) w O.. Następnie w 2004 roku doszło do połączenia kilku spółek, w tym Zakładu (...) Spółki Akcyjnej w O. z (...) Spółką Akcyjną w G., poprzez przeniesienie całego majątku tych spółek, w tym Zakładu (...) S.A. w O. na (...) Spółką Akcyjną w G., która obecnie (od 2007 roku) działa pod firmą (...) SA. w G..

(dowód: dokumentacja dotycząca przekształcania przedsiębiorstw - k. 27 – 110 v.)

(...) S.A. w G. oraz jej poprzednicy podejmowali w stosunku do urządzeń przesyłowych znajdujących się na działce nr (...) położonej miejscowości S. czynności związane z ich eksploatacją, modernizacją, naprawą, konserwacją, bieżącymi remontami i przebudową zgodnie z ich przeznaczeniem. W/w czynności wykonywane były bez żadnego wcześniejszego uzgodnienia z właścicielami działki, czy też prośbą o wyrażenie zgody na udostępnienie działki. Czynnościami tymi niezmiennie zajmował się Rejon Energetyczny O., obecnie Rejon (...) O., gdzie znajdowała się dokumentacja linii energetycznych, który utrzymaniem zajmował się w/w Rejon Energetyczny. W 1975 roku linie zostały przejęte na majątek Zakładu (...) – poprzednika prawnego (...) S.A.

(okoliczność bezsporna, dowód: zeznania świadka M. W. (2) – k. 405)

M. i B. małżonkowie W. ani poprzedni właściciele działki nr (...) nie inicjowali żadnych postępowań w przedmiocie usunięcia urządzeń elektroenergetycznych należących do wnioskodawcy. W dniu 24 lutego 2020 roku wnioskodawca zainicjował postępowanie o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie służebności.

(okoliczności bezsporna)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego żądanie wnioskodawcy zasługiwało na uwzględnienie.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd oparł na zeznaniach świadka M. W. (2), dokumentach zgromadzonych w aktach przedmiotowej sprawy, których wiarygodność nie była podważona przez żadną ze stron. Zgromadzone w sprawie dokumenty nie wzbudziły wątpliwości Sądu w zakresie swej wiarygodności. W/w dowody w pełni korespondują ze sobą i składają się na ustalony w sprawie stan faktyczny. Sąd przyznał moc dowodową złożonym przez uczestnika kserokopiom dokumentów technicznych z lat 70 – tych związanych z budową linii oraz fotokopiom dokumentacji zmian własnościowych i organizacyjnych przedsiębiorstw przesyłowych. Kserokopia dokumentu nie poświadczona za zgodność z oryginałem nie jest wprawdzie dokumentem, jednakże jako odwzorowanie tegoż dokumentu może być dowodem na to, że taki dokument istniał. W tym zakresie kserokopie te są wiarygodne, wskazują na to, że oryginalne dokumenty takiej treści istniały. Ich wiarygodność nie była kwestionowana.

Sąd dopuścił również dowód z opinii biegłego z zakresu elektroenergetyki mgr inż. P. K., który w sposób czytelny wytyczył strefy ochronne na działce stanowiącej własność uczestników. Nanosząc przebieg linii napowietrznej i urządzeń przesyłowych znajdujących się na działce uczestników na mapy. Ponadto biegły udzielił Sądowi jednoznacznej odpowiedzi dotyczącej dat posadowienia infrastruktury przesyłowej oraz, czy i ewentualnie w jakim zakresie został zmieniony przebieg tych linii. Sąd podzielił wnioski zawarte w opinii biegłego sądowego z zakresu elektroenergetyki oraz biegłego z zakresu geodezji i wyceny nieruchomości – inż. J. S.. Biegli w treści sporządzonej przez siebie opinii udzielili wyczerpujących odpowiedzi na zadane im pytania oraz w sposób przekonujący uzasadnili zawarte w niej wnioski. Ponadto, w pisemnej opinii biegli wiarygodnie uzasadnili swoje stanowisko.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd uznał, że sporządzone przez biegłych opinie pisemne są rzetelne, przekonujące i wiarygodne. Są one jasne i pełne oraz zawierają odpowiedzi na pytania sądu zawarte w postanowieniu o dopuszczeniu tego dowodu, o czym szczegółowo będzie mowa w dalszej części rozważań.

Na wstępie tych rozważań należało wskazać, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przesądzona została pozytywnie kwestia dopuszczalności nabycia służebności gruntowej przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia na podstawie art. 292 w zw. z art. 285 k.c. (por. postanowienie z dnia 08 września 2006 r., II CSK 112/06, Mon. Pr. 2006, nr 19, s. 1016; wyrok z dnia 31 maja 2006 r., IV CSK 149/05, niepubl., uchwała z dnia z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 142). Pogląd ten podtrzymany został w uchwale z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08 (nie publ.), w której Sąd Najwyższy uznał, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹ - 305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa. W uzasadnieniu tego stanowiska Sąd Najwyższy wskazał, że ustanowiona na rzecz przedsiębiorstwa (w znaczeniu podmiotowym) służebność gruntowa lub nabyta przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia taka służebność, jako prawo korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie związanym z działaniem tego przedsiębiorstwa (art. 285 k.c.), odpowiada funkcji i treści nowo kreowanej służebności przesyłu. Tak jak dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorcy lub nabycia przez przedsiębiorcę w drodze zasiedzenia służebności przesyłu, tak i dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorstwa lub nabycia przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, bezprzedmiotowe jest oznaczenie „nieruchomości władnącej”. Pogląd ten Sąd Najwyższy podtrzymał również w wyroku z dnia 12 grudnia 2008 r. (I CSK 389/08, LEX nr 484715).

Ogólne przesłanki zasiedzenia normuje treść art. 172 k.c. Łącznym warunkiem jest upływ oznaczonego przez ustawę terminu nieprzerwanego posiadania samoistnego, a długość tego terminu zależy od dobrej lub złej wiary w chwili nabycia posiadania. Posiadacz nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomości nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (art. 172 § 1 k.c.), natomiast po upływie lat trzydziestu choćby uzyskał posiadanie w złej wierze (art. 172 § 2 k.c.). Ponadto art. 292 k.c. określa szczególnie warunek zasiedzenia służebności, w mianowicie korzystanie z trwałego i widocznego urządzenia, co w sprawie

było okolicznością bezsporną (poza sporem bowiem pozostawało, iż na należącej do uczestników nieruchomości znajdują się trwałe i widoczne urządzenia w postaci wchodzących obecnie w skład przedsiębiorstwa wnioskodawcy napowietrznych linii energetycznych SN oraz podziemnej linii kablowej).

Podsumowując, wskazać należy, że dla stwierdzenia nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu konieczne jest spełnienie dwóch przesłanek: posiadania służebności i upływu czasu, którego długość zależy od dobrej lub złej wiary posiadacza. Posiadanie służebności nie musi mieć cech posiadania samoistnego, o czym mówi art. 352 § 2 k.c., zgodnie z którym do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy. W przedmiotowej sprawie uczestnicy nie oponowali wnioskowi, nie wnosili zastrzeżeń do sporządzonych opinii, tym samym byli zgodni co do dat posadowienia urządzeń przesyłowych na ich nieruchomości.

Bezspornie w sprawie ustalono, że linia elektroenergetyczna O. - Zakłady (...) 1, tor 1 oraz O. – Zakłady (...), tor 2 posadowiono dnia 30 sierpnia 1974 roku, a linię O.-B. posadowiono dnia 24 maja 1973 roku. Brak jest jakichkolwiek dokumentów, które w sposób jednoznaczny wskazywałyby datę posadowienia dwóch podziemnych linii kablowych średniego napięcia SN (które nie były objęte żądaniem wniosku). Od chwili posadowienia w/w urządzeń nie doszło do przebudowy linii (w tym położenia urządzeń przesyłowych i zmiany parametrów) ani do zmiany trasy przebiegu linii należących do wnioskodawcy.

W pierwszej kolejności należało rozważyć, czy w przedmiotowej sprawie wnioskodawca (...) S.A. w G. (jego poprzednicy) jest samoistnym posiadaczem przedmiotowej służebności oraz czy upłynął termin uprawniający uwzględnienie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia.

Odnieść się w tym miejscu również należy do daty początkowej eksploatacji tej infrastruktury. Jak wynika z dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy nastąpiło to z dniem 30 sierpnia 1974 roku (linia średniego napięcia relacji O. - Zakłady (...), tor 1 oraz relacji O. - Zakłady (...), tor 2) i z dniem 24 maja 1973 roku (linia średniego napięcia relacji O. - B.). W tym stanie rzeczy przyjąć należało, że rok 1974 i 1973 jest datą początkową objęcia w posiadanie przez poprzednika prawnego wnioskodawcy nieruchomości uczestników postępowania w zakresie służebności przesyłu i ich przebiegu wskazanym w opiniach biegłego. W 1975 roku linie zostały przejęte na majątek Zakładu (...) – poprzednika prawnego (...) S.A.

W przedmiotowej sprawie nie było sporne, że urządzenia przesyłowe, których dotyczy wniosek, zostały wzniesione na nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa. Już w dacie ich powstania 1973-1974 - grunty stanowiły własność Skarbu Państwa – (...) Przedsiębiorstwa (...) w O., a inwestycja była realizowana przez Państwo. Taki stan rzeczy: własność gruntu i własność urządzeń energetycznych należąca do tego samego podmiotu – Skarbu Państwa – istniał do 05 marca 2010 roku. Uczestnicy nie kwestionowali w przedmiotowej sprawie, iż na należącej do nich nieruchomości oznaczonej nr (...) znajdują się trwałe i widoczne urządzenia w postaci wchodzących obecnie w skład przedsiębiorstwa wnioskodawcy napowietrznych linii energetycznych oraz posadowionych na działkach słupów energetycznych. Przebieg linii przesyłu i posadowienia urządzeń elektroenergetycznych, czas ich powstania i posadowienia także nie stanowiły kwestii spornych. Nie było również sporne, że poprzednicy prawni wnioskodawcy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. władali liniami i urządzeniami posadowionymi na działkach małżonków W., które są objęte wnioskiem, a zatem podejmowali działania tak, jakby byli uprawnieni z tytułu służebności.

W okresie obowiązywania art. 128 k.c., tj. do dnia 01 lutego 1989 roku, zasada jednolitego funduszu własności państwowej wykluczała nabycie na swoją rzecz własności i innych praw rzeczowych przez państwową osobę prawną. Właścicielem urządzeń przesyłowych oraz nieruchomości władających był Skarb Państwa. Do chwili przeniesienia na rzecz uczestników prawa własności nieruchomości stanowiącej działki objęte niniejszym postępowaniem Skarb Państwa był także właścicielem nieruchomości obciążonej. Nie było zatem potrzeby ustanowienia służebności gruntowej przez Skarb Państwa na swoją rzecz. Poprzednicy prawni wnioskodawcy - państwowe przedsiębiorstwa energetyczne – sprawujący zarząd mieniem państwowym w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa w okresie do 01 lutego

1989 roku byli dzierżycielami w stosunku do Skarbu Państwa w rozumieniu art. 338 k.c., co wykluczało możliwość nabycia służebności gruntowej na rzecz tych przedsiębiorstw.

Uchylenie art. 128 k.c. w pierwotnym brzmieniu w dniu 01 lutego 1989 roku nie spowodowało jednak „automatycznego uwłaszczenia” z tym dniem państwowych osób prawnych, co do składników mienia państwowego znajdujących się w ich zarządzie. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów - zasadzie prawnej - z dnia 18 czerwca 1991 roku, sygn. akt III CZP 38/91 (OSNCP 1991 nr 10-12, poz. 118), „uwłaszczenie” takie nastąpiło dopiero na podstawie ustawy z dnia 29 września 1990 roku o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości oraz przepisów określających ustrój majątkowy państwowych osób prawnych. Dopóty zatem, dopóki wspomniane „uwłaszczenie” nie nastąpiło, państwowe osoby prawne nie miały samodzielnych praw do składników mienia państwowego, którym dotychczas zarządzały, nadal wykonywały w tym zakresie jedynie uprawnienia Skarbu Państwa. Dotyczyło to także przewidzianego w art. 47 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (w brzmieniu obowiązującym do dnia 21 marca 1990 roku) zbywania środków trwałych innym jednostkom gospodarki społecznej oraz ustanawiania na ich rzecz w stosunku do tych środków ograniczonych praw rzeczowych.

Wobec tego do dnia 05 grudnia 1990 roku (data wejścia w życie ustawy z dnia 29 września 1990 roku o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości oraz przepisów określających ustrój majątkowy państwowych osób prawnych, Dz. U. z 1990 roku, nr 79, poz. 464) przedsiębiorstwa państwowe będące poprzednikami prawnymi wnioskodawcy, korzystając z nieruchomości w zakresie niezbędnym do eksploatacji znajdujących się na niej urządzeń infrastruktury przesyłowej, wykonywały jedynie uprawnienia należące do sfery mienia państwowego. Korzystanie z nieruchomości oraz ze służebności gruntowych przez przedsiębiorstwo państwowe następowało zatem na rzecz Skarbu Państwa (por. postanowienie sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2008 roku, sygn. akt III CSK 73/08, Legalis nr 127023., z dnia 11 grudnia 2008 roku, sygn. akt II CSK 314/08, Legalis nr 589182).

Z kolei z przepisu art. 176 k.c. wynika możliwość doliczenia przez posiadacza czasu posiadania jego poprzednika w sytuacji, gdy w czasie biegu terminu zasiedzenia posiadanie przeszło z jednej osoby na drugą. Może do tego dojść na skutek przeniesienia posiadania (art. 348-351 k.c.) albo w drodze dziedziczenia. Następstwo w posiadaniu ze skutkami określonymi w komentowanym przepisie umożliwia zachowanie ciągłości posiadania. Każdy kolejny posiadacz rzeczy wstępuje bowiem w posiadanie swojego poprzednika. Następstwo to obejmuje wszystkich poprzedników będących posiadaczami samoistnymi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 1987 roku, sygn. akt III CRN 96/87, OSNCP 1988, nr 11, poz. 157). Jeżeli jednak poprzedni posiadacz samoistny nieruchomości był posiadaczem w złej wierze, czas jego posiadania może być doliczony tylko wtedy, gdy łącznie z czasem obecnego posiadacza, nawet jeśli jest on w dobrej wierze, wynosi co najmniej lat trzydzieści.

W realiach niniejszej sprawy wnioskodawca udowodnił przeniesienie posiadania złożonym do akt sprawy szeregiem dokumentów dotyczących przygotowania, budowy, czy też przekazania do eksploatacji linii energetycznych przebiegających przez działkę uczestników. Dokumenty te otrzymał od swoich poprzedników prawnych, którzy korzystali z urządzeń, dokonywali ich napraw i konserwacji. Jak już wyżej wspomniano, w przedmiotowej sprawie nie było sporne, że urządzenia przesyłowe, których dotyczy wnioski, zostały wzniesione na nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa. Już w dacie ich powstania własność gruntu należała do Skarbu Państwa, a inwestycja była realizowana przez Państwo.

W tym stanie rzeczy koniecznym było następnie ustalenie, czy objęcie w posiadanie urządzeń przesyłowych w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu miało charakter posiadania w dobrej, czy też w złej wierze. W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z dobrą wiarą wnioskodawcy, co oznacza, że do nabycia służebności przesyłu przez (...) konieczny był upływ 20 lat.

Zgodnie z art. 7 k.c. jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary domniemywa się istnienie dobrej wiary. W dobrej wierze jest ten, kto powołując się na określone prawo pozostaje w usprawiedliwionym okolicznościami przekonaniu, że to prawo mu przysuguje.

Za datę ustalenia istnienia dobrej wiary Sąd przyjął w przypadku wszystkich linii napowietrznych SN – dzień 05 grudnia 1990 roku, to jest datę, od której na rzecz przedsiębiorstwa państwowego mógł rozpocząć bieg zasiedzenia służebności gruntowej. Działka nr (...) należała w tym czasie do Skarbu Państwa, który nie miał potrzeby ani interesu, aby uregulować prawo do korzystania z urządzeń przesyłowych zlokalizowanych na swojej nieruchomości na przyszłość. Przedsiębiorstwo przesyłowe będące poprzednikiem prawnym wnioskodawcy było zatem posiadaczem samoistnym w zakresie służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu w dobrej wierze. Zmiana tego stanu w chwili przeniesienia własności nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) nie powoduje odmiennej oceny co do istnienia dobrej wiary posiadacza służebności – przedsiębiorstwa energetycznego ani nie powodowała wydłużenia biegu zasiedzenia. Po roku 1990 przeniesienie posiadania służebności gruntowej na kolejne podmioty realizujące zadania państwa w zakresie przemysłu energetycznego było wynikiem reorganizacji przedsiębiorstw przesyłowych oraz ich komercjalizacji wraz z przeniesieniem na tworzone spółki wydzielonego majątku przedsiębiorstwa przesyłowego wraz z infrastrukturą przesyłową posadowioną na nieruchomości uczestników.

Jak już była o tym mowa powyżej, w okolicznościach niniejszej sprawy istnieje podstawa do przyjęcia, że poprzednicy prawni wnioskodawcy (...) mogli żywić usprawiedliwione przekonanie, że przysuguje im prawo odpowiadające wykonywanej służebności w zakresie linii napowietrznych biegnących przez działkę nr (...). Wiedział, że nieruchomość stanowi własność Skarbu Państwa, a tym samym - że omawiane urządzenia powstały zgodnie z prawem. Inwestycje przesyłowe realizowało bowiem Państwo. Wiedział również, że te urządzenia weszły w skład jego przedsiębiorstwa, w związku z tym, że nabył do gruntu posiadanie w zakresie odpowiadającym treści służebności. W takiej sytuacji nie można było przyjąć, że zachodziły podstawy dla obalenia dobrej wiary wnioskodawcy. Niewątpliwie Skarb Państwa, będąc jednocześnie właścicielem gruntu, którego dotyczy wniosek, działał w dobrej wierze. Skarb Państwa był bowiem wyłącznym i niepodzielnym właścicielem zarówno gruntu, jak i samego przedsiębiorstwa. Do czasu bowiem zmiany z dniem 01 lutego 1989 roku art. 128 k.c., kiedy to odstąpiono od zasady jednolitego funduszu własności państwowej, prawo własności mienia państwowego przysługiwało niepodzielnie jedynie Skarbowi Państwa. Należało zatem uznać, że do tego czasu wyłącznym właścicielem przedsiębiorstw państwowych i ich infrastruktury był właśnie Skarb Państwa. Dopiero po tej dacie nastąpiła bowiem wyraźna polaryzacja podmiotowa i majątkowa samodzielnych uczestników obrotu cywilno - prawnego. Data posadowienia urządzeń przy tym jednoznacznie z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. W przedmiotowej sprawie poza sporem pozostawało, iż działki objęte wnioskiem stanowiły własność Skarbu Państwa.

Przerwa biegu zasiedzenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w związku z art. 175 k.c. może polegać na czynnościach podjętych przez właściciela nieruchomości bezpośrednio w celu przeciwstawienia się posiadaniu tej nieruchomości przez inną osobę; może to przybrać postać zarówno wniesienia powództwa petytoryjnego (windykacyjnego lub

negatoryjnego), jak też innych czynności, materialnoprawnych i procesowych, prowadzących do dochodzenia lub ustalenia prawa własności na drodze sądowej lub przed innym właściwym organem (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 kwietnia 2012 roku w sprawie II CSK 395/11 LEX nr 1170227). Przy czym jak jednoznacznie przyjmuje się w doktrynie jak i orzecznictwie przerwę biegu zasiedzenia powoduje tylko takie działanie właściciela, które bezpośrednio zmierza do przerwania posiadania posiadacza, a więc takie, które stanowi tzw. akcję zaczepną wymierzoną przeciwko posiadaczowi, zmierzającą do pozbawienia go posiadania.

W tej sytuacji przyjęć należało, że w przedmiotowej sprawie nie doszło do przerwania biegu zasiedzenia, albowiem uczestnicy postępowania (bądź poprzedni właściciele działki) nie wystąpili m.in. z żądaniem usunięcia tzw. urządzeń przesyłowych.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy, w tym w szczególności dołączona dokumentacja realizacji inwestycji energetycznej – budowy linii napowietrznych i ich modernizacji wskazują, że wchodząca w skład przedsiębiorstwa wnioskodawcy linie energetyczne napowietrzne SN przebiegały przez nieruchomości uczestników w stanie niezmienionym od 1974 (linia SN relacji O. - Zakłady (...) tor nr 1 i tor nr 2) i 1973 (linia SN relacji O.-B.) oraz, że doszło do przeniesienia posiadania służebności przesyłu ze Skarbu Państwa na poprzedników prawnych wnioskodawcy oraz samego wnioskodawcy. Uzasadnia to zatem doliczenie przez wnioskodawcę do okresu posiadania służebności okresu posiadania jego poprzedników.

Potwierdzeniem powyższego, jest m.in. stanowisko Sądu Okręgowego w Elblągu wyrażone w uzasadnieniu postanowienia z dnia 20 listopada 2015 roku w sprawie I Ca 292/15, w którym m.in. wskazano, iż następstwem komercjalizacji państwowych przedsiębiorstw energetycznych, dokonanej w oparciu o akty prawne, a polegające na przekształceniu przedsiębiorstwa państwowego w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa, która wstępowała w jego prawa i obowiązki była sukcesja uniwersalna częściowa, która dotyczyła wszystkich praw składających się na przedsiębiorstwo, choćby nie było wskazane jako jego składniki, także gdy strony nie uświadamiały sobie ich istnienia czy przynależności do przedsiębiorstwa. Wobec tego brak podstaw do wywodzenia skutków z nieujawnienia tego składnika majątkowego w bilansach, wykazach majątku, czy dowodach księgowych przedsiębiorstw przesyłowych. Nadto Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, iż dla skutecznego przeniesienia posiadania nie są konieczne czynności prawne. Przeniesienie to może nastąpić zgodnie z art. 348 k.c. przez wydanie rzeczy, polegające również na wydaniu dokumentów umożliwiających rozporządzanie rzeczą.

Reasumując, z zebranego materiału dowodowego wynika bezspornie, że dochodziło do przeniesienia posiadania służebności przesyłu ze Skarbu Państwa na poprzedników prawnych wnioskodawcy, a ostatecznie jego samego. Podmioty te bez wątplenia nie tylko korzystały z urządzeń elektroenergetycznych przebiegających przez działkę nr (...), dokonywały ich konserwacji i bieżących napraw, ale i przekazywały sobie dotyczącą linii dokumentację, zaś ostatecznie taką dokumentacją dysponuje właśnie wnioskodawca.

W związku z tym należało uznać, że znajdujący w tym przypadku zastosowanie 20 – letni termin zasiedzenia, upłynął z dniem 05 grudnia 2010r. (05 grudnia 1990 + 20 lat). Skarb Państwa przestał być właścicielem i posiadaczem infrastruktury przesyłowej wybudowanej w latach 1973 i 1974 roku, dopiero z dniem 06 grudnia 1990 roku.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 305² § 1 k.c., art. 292 k.c. w zw. z art. 285 k.c. w zw. z art. 172 k.c. orzeczono jak w pkt I sentencji postanowienia.

Wnioskodawca wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania. Sąd tego wniosku nie uwzględnił. Zasady orzekania o kosztach postępowania w postępowaniu nieprocesowym uregulowane zostały w art. 520 k.p.c. Przepis ten jednak jest przepisem szczególnym względem ogólnych zasad dotyczących kosztów postępowania, a unormowanych w art. 98 i następnych k.p.c.. To oznacza, że przepisy art. 98 i następnych k.p.c. mają zastosowanie tylko w tym zakresie, co do którego art. 520 k.p.c. nie stanowi inaczej.

Zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c. każdy z uczestników postępowania nieprocesowego ponosi koszty postępowania związane ze swoim uczestnictwem w sprawie. Każdy uczestnik postępowania ponosi zatem koszty związane ze swym udziałem

w sprawie, co oznacza, że obciążają go koszty tej czynności, której sam dokonał, jak i czynności podjętej w jego interesie, także przez Sąd, na jego wniosek lub z urzędu. Sąd nie uznał za słuszne skorzystania z wyjątków od powyższej zasady, jakie oferują § 2 i § 3 cytowanego przepisu. Dlatego mając na uwadze treść postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 09 grudnia 1999 r. (III CKN 497/98, OSNC 2000/6/116, Biul.SN 2000/2/13, Wokanda 2000/4/11) „Uznanie przez sąd w postępowaniu nieprocesowym, że wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów postępowania nie uzasadnia odstąpienia od reguły określonej w art. 520 § 1 k.p.c., powoduje oddalenie tego wniosku”), orzeczono, jak w punkcie II postanowienia.

Zaznaczyć w tym miejscu należy, że co prawda wnioskodawca formalnie „wygrał sprawę”, jednakże trzeba mieć na uwadze, że działał on wyłącznie we własnym interesie. Zainteresowanym w uzyskaniu rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie był wnioskodawca. On ponosi winę za to, że stosunki związane z posadowieniem jego urządzeń przesyłowych na nieruchomości uczestników postępowania nie zostały dotychczas uregulowane. Przez szereg lat, podczas których od objęcia przez niego (jego poprzedników) w posiadanie części działki nr (...), nie zadbał o wyjaśnienie tych kwestii i to jego powinny obciążać koszty postępowania w tej sprawie. Nadto wnioskodawca jest zainteresowany utrzymaniem na nieruchomości uczestników urządzeń przesyłowych, w oparciu o które czerpie dochody z działalności gospodarczej.

Jednocześnie na podstawie art. 84 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 520 § 2 k.p.c. Sąd nakazał zwrócić wnioskodawcy kwotę 1.125,28 zł tytułem zwrotu niewykorzystanej zaliczki na wynagrodzenie biegłego.